

Eliška Kvěchová: Osídlení pozdní doby bronzové na břehu Litovického potoka (Hostivice, okr. Praha-západ).

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou, FF UK Praha, 2013.

Sídlištní nálezy z pozdní doby bronzové patří ve středních Čechách společně s objekty z předchozí mladší doby bronzové k nejčastějším pravěkým komponentám. Přesto, nebo spíše právě proto jim do nedávné doby nebyla věnována patřičná pozornost – ve srovnání s pohřebními památkami či depoty neposkytují sídlištní objekty tolik atraktivní nálezy a vzhledem k většinou velkemu množství nemovitých objektů a movitých artefaktů bylo dosud jen nemnoho badatelů ochotno věnovat jim patřičnou pozornost. Tím více lze proto uvítat jakékoliv moderní zpracování a vyhodnocení pozdněbronzového sídlištního materiálu.

Eliška Kvěchová si pro svou diplomovou práci zvolila téma nelehké, spočívající především ve zpracování rozsáhlého nálezového souboru z pozdněbronzových sídlištních objektů v Hostivici. Přestože ve své práci analyzovala pouze objekty z jediné sezóny (2002), zůstalo autorce ke zpracování dostatek materiálu a výsledný obraz je tak nepochybně reprezentativním odrazem hmotné kultury i chronologie pozdněbronzového sídliště.

Celková struktura práce E. Kvěchové je přehledná, je logicky členěná od popisu přírodních podmínek a dosavadních dějin výzkumu lokality, mikroregionu Litovického potoka i celé štítarské kultury, přes deskripci objektů a movitých artefaktů, jejich analýzu a vyhodnocení. Autorka prokazuje velmi dobrou znalost dané problematiky, podepřenou citacemi prakticky všech důležitých prací k tématu. Vytknout lze snad jen absenci citací nejnovější monografie o pozdněbronzovém sídlišti ve Vikleticích od D. Kouteckého a J. Bouzka (UK Praha 2011) – autorka lokalitu zná, cituje jí ovšem jen odkazy na práci z r. 1966 (např. na s. 64). Jiné významné práce k tématu (např. Smejtek 2011, Kuna – Němcová a kol. 2012) ovšem autorka zná a hojně je využívá.

K obsahu a náplni jednotlivých kapitol většinou nemám připomínek, příp. se jedná jen o marginálie. Tak např. na s. 24 v poznámce č. 12 uvádí autorka členění českých zemí v době popelnicových polí do čtyř okruhů, ale vyjmenovává jen tři. Na následující straně 25 zmiňuje osídlení severních částí jižních Čech, včetně koncentrace depotů – z pozdní doby bronzové zde však žádné depoty bezpečně prokázané nemáme (autorka však asi měla na mysli celou epochu popelnicových polí?, tj. včetně depotů horizontu Br C2/D, kterých je skutečně v okolí Zvíkova několik). Na s. 27 zařazuje štítarskou kulturu do absolutních dat 1050/1020 až 800 př.n.l., což prý odpovídá stupni Ha B3 (zde se však nejspíše jedná o překlep, neboť na mnoha jiných místech autorka prokazuje zařazení štítarské kultury do celého stupně Ha B).

Autorka věnovala logicky největší pozornost keramické náplni štítarských objektů. Při detailním typologickém rozboru jednotlivých tvarů nádob, částí nádob, výzdob i úprav

povrchu vycházela především z nejnovějších systémů od L. Smejtky a A. Němcové. Proti autorčiným klasifikacím nemám námitek, přičemž velmi oceňuji její preciznost. Snad jen pasáž věnovanou tuhování povrchu keramiky (s. 93) bych očekával podrobnější, s uvedením např. jeho zastoupení v jednotlivých objektech či chronologických horizontech vyčleněných na hostivickém sídlišti. Bylo by to zajímavé pro srovnání např. s jihočeskými lokalitami stupně Ha B, kde byly podobné analýzy na některých sídlištech již provedeny.

Také rozborů objektů a nálezové situace jsou provedeny precizně, přičemž lze jen ocenit autorčinu kritičnost k dochovaným pramenům a z toho vycházejícím interpretacím. Např. tolik oblíbené hledání samostatných usedlostí či dvorců autorka komentuje velmi opatrně (s. 100). Problémem na (bohužel nejen této) lokalitě však byla mohutná skrývka nadložních vrstev, při níž nepochybně zmizelo velké množství (většina?) původních terénních objektů – autorka si je této skutečnosti plně vědoma a na několika místech uvedený fakt připomíná.

Práce má vysokou úroveň i po stránce formální. Text je dobře srozumitelný, gramatických chyb a překlepů není mnoho, i když několik příkladů jsem objevil: např. prof. Neustupný není Neústupný (s. 16), v pozn. 34 na s. 64 „jamky nebohly být hlubší“, na s. 88 v posledním řádku „podro**v**bém“ apod. Na s. 91 je překlep i v názvu kapitoly „Platická výzdoba“. Objevily se i gramatické chyby, jako např. na s. 29 „Obydlí knovízských sídlišť měly podobu...“. Na s. 63 v pozn. 30 píše, že „Autoři... při rekonstrukci zohlednily...“. Chyba je i v citaci práce Fröhlich – Chvojka – Jířík 2004 (s. 112), kteří psali nikoliv o mladobronzovém ale o mladomohylovém sídlišti v Písku. Vysoce kvalitní jsou obrazové přílohy, které plně odpovídají publikační kvalitě.

Diplomová práce Elišky Kvěchové prokazuje autorčinu schopnost kvalitně obsáhnout, utřídit, zpracovat a vyhodnotit značně náročné téma. Autorka se velmi dobře vyrovnala se zpracováním rozsáhlého nálezového fondu a z dostupných dat vytěžila maximum poznatků. Práci plně doporučuji k obhajobě a klasifikuji jí stupněm **v ý b o r n ě**. Zároveň doufám v její brzkou publikaci.

V Českých Budějovicích dne 10. 6. 2013

doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.